

hverv er praktisk talt alle Arbejderne i Organisationer, der staar overfor en anden Organisation: Arbejdsgiverne, og de tager saa Livtag med hinanden. Men vi fra Landbrugets Side ønsker absolut ikke at komme ind under en saadan Form, vi ønsker ikke, at vore Arbejdere skal tvinges ind i Organisationer, og vi ønsker ikke selv at være Medlem af den Slags Organisationer, og Landbruget er det jo ogsaa kun i ganske ringe Grad. Det foreliggende Forslag betyder i Virkeligheden, at der indføres Enevælde dels for Bedriftsraadene, men navnlig for Socialministeren paa Erhvervslivets forskellige Omraader, thi de fleste Paragraffer slutter med, at naar der er Tvivlstilfælde, er det Socialministeren, som træffer Afgørelsen, og den kan ikke appelleres til Domstolene. Det er faktisk at lægge Erhvervslivet i fuldkommen stramme Baand, der vil virke i høj Grad hindrende for Erhvervslivet, det vil det i alt Fald gøre for Landbrugserhvervets Vedkommende, som først og fremmest maa kræve Frihed for sin Produktion og i øvrigt ikke kræver nogen Beskyttelse.

Endelig vil jeg minde om, hvorledes Udviklingen har været herhjemme. Der har efter min Mening Erfaringen sagt os, at alt, hvad der af nyt og godt er skabt paa Samfundsøkonomiens, paa Nationaløkonomiens Omraade, er aldrig sket ad Lovgivningens Vej, det er groet op nede fra gennem en naturlig Udvikling, saaledes som Forudsætningerne har været derfor i vort Land. Lovgivningens Indgreb og vilkaarlige ministerielle Afgørelser vedrørende Erhvervslivet kan kun gøre Skade og stor Skade ogsaa ved at svække det private Initiativ. Det er kun ad Frivillighedens Vej og ved at bygge paa gensidig Tillid og Ansvar, der kan naas noget godt paa dette særdeles vanskelige Omraade.

Naar jeg hører paa dem, som har forsvaret dette Forslag, er det vanskeligt at blive klar over, hvad de egentlig vil, thi det, man skulde synes var det, man skulde stræbe efter, hvad det ærede Medlem Hr. Lundberg var noget inde paa, nemlig at Arbejderne blev Medejere af Bedrifterne for Industriens Vedkommende, er i og for sig en sund og god Tanke, men det er, ligesom om det vil man ikke, det tør man ikke, Det ærede Medlem Hr. Lundberg talte om, at vi skulde naa frem til, at Bedrifterne — og det ærede Medlem tænkte vel særlig paa Industrien — skulde være selvejende Institutioner under Samfunds kontrol, men hvorledes det skulde ske, fik man ingen Besked paa, det skulde formodentlig ske ved en Ekspropriation,

men det synes jeg ikke er nogen god Vej eller noget, som vil føre til rolige og gode Forhold. Jeg synes, at Industrien i øvrigt bortset fra den Forskel, der er mellem Industri og Landbrug, i nogen Maade kunde lære af Landbruget, da Landbruget startede sin Industri. Det var ogsaa under Konkurrence. Men det skete med Fastholden af hver enkelt Deltagers Ansvar og Andel i Udbyttet. Jeg forstaar egentlig ikke, hvorfor Fagforeningerne ikke gør det samme. De har jo de to vigtige Faktorer — den vigtigste, som de kalder det, nemlig Arbejdet, og tillige Kapitalen. Der er vist ingen Tvivl om, at De samvirkende Fagforbund raader over en betydelig Millionkapital, og naar de har baade Arbejdet, som de vordende Andelshavere skal tilføre Bedriften, og ogsaa Kapitalen, forstaar jeg ikke, hvorfor de ikke starter, begynder paa noget, viser os, at det kan gaa, og at Arbejderne paa denne Maade kan blive Indehavere af en Fabrik. De vil da, ligesom indenfor Landbruget, blive baade Bedriftens Ejere og Arbejdere. Der er ingen Tvivl om, at dette i højeste Grad vilde mildne den Klassekamp, man her har talt om og beklaget, og jeg vil dog tro, at man indenfor Socialdemokratiet virkelig ønsker, at Klassekampen mindskes og mildnes, selv om det havde den Følge, at der ikke blev Plads for en saa diktatorisk Indflydelse og Myndighed, som Fagforeningslederne sidder inde med for Tiden.

Jeg kunde altsaa ønske at faa oplyst, hvorfor De samvirkende Fagforbund ikke har taget den Tanke op: enten selv at starte en Fabrik eller at finansiere en Bedrift eller visse Bedrifter og saaledes give Arbejderne Lejlighed til selv at blive Medejere. Tør de ikke tage Konkurrencen op? Det skulde man jo dog tro, thi derved vilde Arbejderne netop blive i højeste Grad interesserede i, at det hele gaar godt, at der leveres godt Arbejde, ligesom den almindelige Jordbruger, stor eller lille, er interesseret i, at der leveres en god Vare, god Mælk til Mejeriet, for at det Produkt, som kommer frem, kan opnaa det størst mulige Udbytte. Der er jo fri Adgang til at indtræde i Konkurrencen, navnlig hvad det udenlandske Marked angaar. Socialdemokratiet er jo ikke Tilhænger af Toldbeskyttelse, og det vil derfor ligge nær at slaa ind paa Virksomheder, der tilvirker Varer, som ikke behøver at krybe i Ly bag en Toldmur, men som kan tage Konkurrencen op paa det udenlandske Marked — der er jo et vidt Virkefelt! Men naturligvis maa Deltagerne i en saadan Virksomhed nøjes med den Løn, de kan faa,